

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

З дисципліни «Фахова іноземна мова»

Галузь знань: 27 «Транспорт»
Спеціальність: 272 Авіаційний транспорт
Освітньо-професійні програми: «Обслуговування повітряного руху»
«Системи аеронавігаційного обслуговування»
«Безпілотні авіаційні комплекси»

Модуль №1 «Історія авіація. Міжнародні організації та асоціації цивільної авіації. Основі елементи повітряного судна. Аеропорт».

Тема 1. Історія авіації. Ознайомлення з історією розвитку авіації у світі та Україні. Видатні авіатори. Витоки та сучасний стан української авіації. Знання з граматики в авіаційному контексті (Present Simple and Present Continuous), знання загальноживаної лексики та термінології з теми. Вміння використовувати активну лексику з теми та граматичні конструкції з вивченої теми. Вміння ефективно здійснювати комунікацію на основі перегляду фільму "The History of Aviation".

Тема 2. Міжнародні організації цивільної авіації: ICAO, IATA, IFALPA, FAA, EUROCONTROL. Огляд діяльності міжнародних організацій цивільної авіації. Основні відмінності та спільні ознаки різних міжнародних організацій та асоціацій цивільної авіації. Знання з граматики в авіаційному контексті (Past Simple and Past Continuous) та спеціальної професійної термінології, аббревіатур (SARPs, PANS, ICAO, SES, IMO, UNWTO, WHO, UPU, ITU, WMO) з теми. Вміння використовувати активну лексику з теми та відповідні граматичні конструкції в ситуаціях професійного спілкування, аналізувати та здійснювати порівняльну характеристику міжнародних організацій цивільної авіації.

Тема 3. Алфавіт ICAO. Ознайомлення з алфавітом ICAO. Знання з граматики в авіаційному контексті (Future Simple and Future Continuous) та загальноприйнятих стандартів щодо вимови букв та цифр фонетичного алфавіту ICAO. Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал з теми.

Тема 4. Конструкція літака та гелікоптера. Фюзеляж. Шасі. Крило. Хвостова частина. Аналіз будови та функцій структурних компонентів літака з наочною демонстрацією в ангарі НАУ. Знання з граматики в авіаційному контексті (Articles) та спеціальної професійної термінології з теми. Вміння ефективно здійснювати комунікацію на основі прочитаного професійно орієнтованого тексту. Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал з теми.

Тема 5. Типи повітряних суден. Огляд різних типів повітряних суден з використанням наочних зразків в ангарі НАУ та музеї авіації. Знання граматичних структур (Countables/ Uncountables), типових для усної й письмової професійно орієнтованої комунікації з теми. Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал з теми. Вміти брати активну участь у дискусіях щодо різних типів повітряних суден, обґрунтовувати власну точку зору.

Тема 6. Кабіна пілота: пілотажні прилади та радіообладнання. Вивчення пілотажних приладів та радіообладнання (altimeter/ Basic Six/ turn coordinator/ airspeed indicator/ heading indicator/ magnetic compass/ radio magnetic indicator/ course deviation indicator). Вміти здійснювати аналіз панелі інструментів пілотів з детальним обговоренням функцій обладнання. Знання професійної лексики з теми та граматичних конструкцій (Frequency). Вміти презентувати іншомовну інформацію професійного характеру з теми у вигляді переказу або доповіді.

Тема 7. Види швидкостей повітряного судна. Ознайомлення з різними видами швидкостей повітряного судна (groundspeed/ indicated airspeed/ calibrated airspeed/ true airspeed/ equivalent airspeed). Знання граматичних структур (In /On /At place/At time), типових для усної й письмової професійно орієнтованої комунікації з теми. Вміння здійснювати письмовий аналіз з висловленням власної думки. Презентувати усну доповідь з теми. Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал з теми.

Тема 8. Опорна система координат: крен, тангаж, рискання. Детальний аналіз опорної системи координат (lateral axis/longitudinal axis/vertical axis). Знати загальноживану й професійну лексику; граматичні структури (For / To). Презентувати усну доповідь з теми. Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал з теми. Вміти скласти діалог за темою.

Тема 9. Складові частини аеропорту. Ознайомлення зі структурою аеропорту (runway/ taxiway/ apron/ terminal building/ control tower/ hangar/ parking). Розуміти зміст текстів професійно орієнтованого характеру певного рівня складності. Знання професійної лексики з теми та граматичних конструкцій (Phrasal Verbs). Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал з теми. Вміти скласти діалог за темою.

Тема 10. Призначення аеродрому. Ознайомлення з різними видами аеродромів та їх призначенням (land aerodromes/ water aerodromes). Знання граматичних структур (Comparisons-adjectives), типових для усної й письмової професійно орієнтованої комунікації з теми. Вміння здійснювати письмовий аналіз з висловленням власної думки. Презентувати усну доповідь з теми. Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал з теми.

Тема 11. Наземні транспортні засоби аеропорту. Розгляд наземних транспортних засобів аеропорту (aircraft de-icer/ bus/ fire engine/ flat-bed truck/ fuel tanker/ heavy plant/ maintenance truck/ push-back tug/ snowplough/ sweeper). Знати загальноживану й професійну лексику з теми; граматичні структури (Modals). Розуміти на слух монологічну та діалогічну мову за темою. Укладати діалоги та повідомлення за матеріалами теми.

Тема 12. Заходи безпеки аеропорту: 3D сканування. Вивчення теми "Body Scanners". Знати основну термінологію з теми та граматичні структури (Conditionals). Вміти вдало використовувати вивчені лексичні конструкції під час комунікації; застосовувати вивчену термінологію при складанні повідомлень за темою. Розуміти на слух монологічну та діалогічну мову за темою. Укладати діалоги та повідомлення за матеріалами теми. Брати участь у дискусії щодо переваг та недоліків 3D сканування.

Тема 13. Класифікація засобів безпеки аеропорту. Робота служб безпеки аеропорту. Речовини, заборонені до перевезення пасажирським літаком. Виявлення потенційно небезпечних пасажирів. Ознайомлення з класифікацією засобів безпеки аеропорту (metal detectors/ iris identification/ 3-D body scanners/ fingerprinting/ sniffer dogs/ CCTV (closed circuit television)/ strip searches/ body patting searches). Знати загальноживану й професійну лексику з теми; граматичні структури (Perfect Tense). Презентувати усну доповідь з теми. Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал з теми. Вміти скласти діалог за темою.

Тема 14. Персонал аеропорту. Ознайомлення з персоналом аеропорту (mechanics' responsibilities/ ground controller/ customs agent/ security personnel/ ticket agent/ cargo handler). Знати загальноживану й професійну лексику з теми; граматичні структури (Perfect Continuous). Розуміти на слух монологічну та діалогічну мову за темою. Вміти

обговорювати зміст прочитаного тексту з теми. Здійснювати ефективну професійну комунікацію через активну участь у дискусіях, обґрунтовувати власну точку зору. Складання діалогу за темою.

Тема 15. Міжнародні аеропорти світу. Ознайомлення з різними міжнародними аеропортами світу (Madeira International Airport, Portugal/ Denver International Airport, USA/ Princess Juliana International Airport, Saint Martin/ Incheon International Airport, South Korea/ Hamad International Airport, Qatar/ Congonhas-Sao Paulo Airport, Brazil). Знати основну термінологію з теми; граматичні структури (Passive Voice). Вміти аналізувати діяльність міжнародних аеропортів світу, робити усну доповідь та презентацію з теми. Розуміти на слух монологічну та діалогічну мову за фахом; укладати діалоги та повідомлення за матеріалами теми, що вивчається.

Тема 16. Класифікація повітряного простору. Вивчення класифікації повітряного простору та їх відмінностей. Проведення порівняльної характеристики (Class A, Class B, Class C, Class D, Class E). Знати основну термінологію з теми та граматичні структури (Passive Voice). Вміти вдало використовувати вивчені лексичні конструкції під час комунікації; застосовувати вивчену термінологію при складанні повідомлень за темою. Розуміти на слух монологічну та діалогічну мову за темою. Укладати діалоги та повідомлення за матеріалами теми.

Модуль № 2 «Обслуговування повітряного руху. Передпольотна перевірка. Фази польоту повітряного судна».

Тема 1. Обслуговування повітряного руху. Ознайомлення з авіадиспетчерською службою; основними обов'язками авіадиспетчерів; різними видами ешелонування (vertical separation/ lateral separation/ longitudinal separation); повідомленням для пілотів (NOTAM (Notice To Airmen)). Знання з граматики в авіаційному контексті (Yet / Still / Already), знання загальноживаної лексики та термінології з теми. Вміння використовувати активну лексику та граматичні конструкції з вивченої теми. Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал.

Тема 2. План польоту. Огляд плану польоту літака (flight plan); вивчення термінології (ground time, block time, time en route, off-to-on time, payload, center-stored flight plan system). Знання з граматики в авіаційному контексті (Direct and Indirect Speech) та спеціальної професійної термінології з теми. Вміння ефективно здійснювати комунікацію на основі прочитаного професійно орієнтованого тексту. Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал з теми.

Тема 3. Погодні умови в зоні аеропорту. Вивчення інструментальних метеорологічних умов (IMC) та візуальних метеорологічних умов (VMC). Класифікація погодних умов. Природні катастрофи та їх вплив на роботу літака. Усунення проблем, пов'язаних з погодними умовами. Вплив погодних умов на роботу технічних служб аеропорту. Знання граматичних структур (Infinitive/gerund), типових для усної й письмової професійно орієнтованої комунікації з теми. Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал з теми. Вміти брати активну участь у дискусіях щодо різних погодних умов в зоні аеропорту, обґрунтовувати власну точку зору.

Тема 4. Передпольотна перевірка. Технічний огляд літака. Бортовий журнал. Вивчення термінології (cockpit check, wear, pre-flight, emergency equipment check, tire check, walk-around, log book, maintenance). Знання граматичних структур (Infinitive/gerund), типових для усної й письмової професійно орієнтованої комунікації та професійної лексики з теми. Вміння здійснювати письмовий аналіз з висловленням власної думки. Презентувати усну доповідь з теми. Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал з теми.

Тема 5. Прогноз погоди. Складання прогнозу погоди. Вивчення термінології за темою (wind direction/ to hydroplane/ gust/ runway contamination/ slush). Знання

граматичних структур (Sentence structure). Читання тексту за тематикою, обговорення прочитаного. Презентація за темою. Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал з теми.

Тема 6. Вирулювання повітряного судна. Ознайомлення з процесом вирулювання повітряного судна та вивчення термінології з теми (tiller wheel, taxi, thrust, tow, tug, airport marking, brake check, nosewheel, efficiency, steer, push-back). Знати основну термінологію з теми; граматичні структури (Sentence structure). Розуміти на слух монологічну та діалогічну мову за темою; укладати діалоги та повідомлення за матеріалами теми, що вивчається.

Тема 7. Зліт повітряного судна. Аналіз швидкостей повітряного судна: Vr, V1, V2, Vlo. Вивчення термінології за темою (takeoff, rolling takeoff, retraction, NTOFP (Net Takeoff Flight Path), holding point). Знати основну термінологію з теми та граматичні структури (Clauses of result). Вміти вдало використовувати вивчені лексичні конструкції під час комунікації; застосовувати вивчену термінологію при складанні повідомлень за темою. Розуміти на слух монологічну та діалогічну мову за темою. Укладати діалоги та повідомлення за матеріалами теми.

Тема 8. Набір висоти повітряного судна. Огляд процесу набору висоти повітряним судном. Ознайомлення з термінологією (tunnel departure/ climb restriction/ best rate of climb/ time to altitude/ long-range climb/ fuel to altitude/ distance to altitude/ mach number/ normal high speed climb/ climb thrust). Знати загальноживану й професійну лексику з теми; граматичні структури (Clauses of reason). Розуміти на слух монологічну та діалогічну мову за темою. Укладати діалоги та повідомлення за матеріалами теми.

Тема 9. Системи керування польотом літака. Аналіз систем керування польотом літака та їх порівняльна характеристика (hydro-mechanical control system/ mechanical control system/ fly-by-wire control system). Вивчення термінології за темою (servo tab, actuator, flight envelope, flight envelope protection, electro-hydraulic servo valve, redundancy). Знати основну термінологію з теми та граматичні структури (Clauses of purpose). Вміти вдало використовувати вивчені лексичні конструкції під час комунікації; застосовувати вивчену термінологію при складанні повідомлень за темою. Розуміти на слух монологічну та діалогічну мову за темою. Укладати діалоги та повідомлення за матеріалами теми.

Тема 10. Крейсерська швидкість польоту. Крейсерська фаза літака. Межа бафтингу. Попередження про перевищення швидкості. Ознайомлення з термінологією за темою (high-speed cruise/ long-range cruise/ optimum altitude/ range constant/ recommended cruise/ fuel consumption). Знати загальноживану й професійну лексику з теми; граматичні структури (Clauses of contrast). Розуміти на слух монологічну та діалогічну мову за темою. Укладати діалоги та повідомлення за матеріалами теми.

Тема 11. Спостереження за приладами. Перехресна перевірка приладів. Вторинний та первинний прилади: порівняльна характеристика. Вивчення термінології за темою (instrument scan, secondary instrument, primary instrument, trim, adjust, cross-check). Знання професійної лексики з теми та граматичних конструкцій (Comparisons-adverbs). Вміти презентувати іншомовну інформацію професійного характеру з теми у вигляді переказу або доповіді.

Тема 12. Ризик зіткнення та ешелонування. Розгляд бортової системи попередження зіткнення у повітрі. Ознайомлення з небезпечним зближенням у повітрі. Категорія турбулентності сліду. Вивчення термінології за темою (wake turbulence, MTOM (Maximum Takeoff Mass), wingtip vortices, opposite conflict, local conflict, traffic collision avoidance system). Знати основну термінологію з теми та граматичні структури (Prepositions of time-linking words). Вміти вдало використовувати вивчені лексичні конструкції під час комунікації; застосовувати вивчену термінологію при складанні повідомлень за темою. Розуміти на слух монологічну та діалогічну мову за темою. Укладати діалоги та повідомлення за матеріалами теми.

Тема 13. Зниження повітряного судна. Аналіз зниження повітряного судна: швидкісне зниження, аварійне зниження, довготривале зниження. Кінцева точка заходу на посадку. Огляд термінології за темою (rapid depressurization, final approach fix, V_{mo} or maximum operating limit speed, speed brake). Знати загальнонавчальну й професійну лексику; граматичні структури (Prepositions of movement-linking words). Презентувати усну доповідь з теми. Вміння сприймати на слух та відтворювати прослуханий аудіоматеріал з теми. Вміти скласти діалог за темою.

Тема 14. Захід на посадку. Конфігурація посадки. Схема посадки / порядок заходу на посадку. Вирівнювання літака. Швидкість заходу на посадку для літака. Ознайомлення з термінологією за темою (downwind leg, base leg, clean configuration, landing configuration, landing pattern, approach flap configuration, deceleration). Знати основну термінологію з теми; граматичні структури (Prepositions of place-linking words). Розуміти на слух монологічну та діалогічну мову за фахом; укладати діалоги та повідомлення за матеріалами теми, що вивчається.

Тема 15. Приземлення повітряного судна. Приземлення. Гальмівна дистанція. Швидкість роління. Зворотня тяга. Вивчення термінології за темою (rollout, touchdown, brakes, taxiing speed, skid, stopping distance). Знати основну термінологію з теми та граматичні структури (Common mistakes in Aviation English). Вміти вдало використовувати вивчені лексичні конструкції під час комунікації; застосовувати вивчену термінологію при складанні повідомлень за темою. Розуміти на слух монологічну та діалогічну мову за темою. Укладати діалоги та повідомлення за матеріалами теми.

Рекомендована література.

Базова література

3.2.1. Evans Virginia, Dooley Jenny, Espaza Jacob. Civil Aviation. – Express Publishing, 2012 – 108 p.

3.2.2. . S. Ellis, T. Gerighty English for Aviation for Pilots and Air Traffic controllers. Oxford: University Press, 2008 – 96 p.

3.2.3. Foreign language (English): Guide to practical classes/ Complier О.М. Vasiukovych. – К. : NAU, 2017. – 50p.

Допоміжна література

3.2.4. Jenny Dooley, Virginia Evans. Grammarway. Express Publishing. 2012 – 192p.

3.2.5. Тлумачний словник авіаційних термінів/ ред. Кулик М.С. – К.: НАУ, 2007.

3.2.6. Словники за фахом.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет

3.3.1. <https://aviationenglishblog.com/aviation-grammar/>

3.3.2. http://www.ulc.gov.pl/download/personel_lotniczy/ICAO_LPR/text.html

3.3.3. <https://cfapp.icao.int/rssta/RSSTA.cfm>

3.3.4. <https://www.liveatc.net/>

3.3.5. <https://learnenglish.britishcouncil.org/grammar>

Укладач: кан.пед.наук., доцент Оксана ВАСЮКОВИЧ